

Kaisa Saario

LAUSUNTO 19.6.2018

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Hallituksen esitysluonnos liikennepalvelulain III vaiheesta ja hallituksen esitysluonnos sähköisiä rahtikirjoja koskevan lisäpöytäkirjan hyväksymisestä

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt 22.5.2018 lausuntoa liikennepalvelulain kolmatta vaihetta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta ja sähköistä rahtikirjaa koskevan kansainvälisen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä.

1. Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
2. Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle yleissopimukseen tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn sähköistä rahtikirjaa koskevan lisäpöytäkirjan hyväksymisestä sekä laiksi tiekuljetussopimuslain muuttamisesta

Keskuskauppakamari lausuu Keskuskauppakamarin liikennevaliokuntaa kuultuaan esityksistä seuraavaa.

1. Liikennepalvelulain III vaihetta koskevat keskeisimmät esitykset

Liikennepalvelulain III vaihetta koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että tieliikenteen ammattipätevyysääntelyä muutetaan niin, että ammattipätevyys suorittamisessa otetaan perustason ammattipätevyyskoulutusten rinnalle käyttöön pelkkien kokeiden suorittamiseen perustuva vaihtoehto. Lakiesityksessä ehdotettu ammattipätevyys saatavuutta nopeuttava koevaihtoehto on kannatettava logistiikka-alan ammatillisen perustutkinnon rinnalla. Molemmat vaihtoehdot ovat tarpeen logistiikka-alan moninaisten tehtävien, alan kilpailukyvyn ja työvoiman saannin kannalta. Keskuskauppakamari tuo lisäksi esille sen, että yritykset ovat pitäneet tärkeänä sitä, että jatkokoulutus voitaisiin toteuttaa lyhyemmissä kuin seitsemän tunnin osissa.

Esitys toteuttaa pitkälti valtioneuvoston periaatepäätöstä satamien ja logistiikan digitalisoimiseksi. Keskuskauppakamari pitää erittäin hyvänä, että toimenpiteissä on huomioitu elinkeinoelämän antamat lausunnot periaatepäätösluonnokseen niin visioiden kuin toimenpiteiden osalta. Keskuskauppakamarin helmikuussa antamassa lausunnossa kiinnitettiin huomioita muun muassa sähköisten rahtikirjojen käytön edistämiseen ja yritysten tarpeeseen suojata liiketalousaliansa.

Liikennepalvelulain III vaihetta koskevassa hallituksen esitysluonnoksessa asetettaisiin paikannusvelvoite toimijoille, joilla on tavara- ja henkilölupa (tieliikenne) tai joilla on toimilupa (rautatieliikenne) tai, jotka ovat rekisteröintivelvollisia (kaupunkiraideliikenne). Olennaisia tietoja ja rajapintoja koskeva avaamisvelvoite on jo asetettu joukkoliikennetoimijoille ja nyt laajennus koskisi Postia. Hallituksen esitysluonnoksella yrityksiä velvoitetaan keräämään kuitenkin laajasti paikkatietoa, mutta avaamisesta säädettäisiin erikseen.

”Tavaraliikenteen paikannustietojen avaamiseen muille toimijoille ei tässä vaiheessa olisi velvoitetta, mutta se nähdään mahdollisuutena, josta säädettäisiin erikseen. Tulevaisuudessa mahdollinen toimijoiden kesken jaettava tieto koskisi muun muassa tiellä liikkuvaa tyhjää kapasiteettia”
(Keskisuomalainen 10.6.2018)

Kerättävän paikkatiedon avulla on tarkoitus edistää liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja liikennejärjestelmän kehittämistä. Myös logistiikassa avoimuutta tarvitaan, kunhan samalla suojataan yritysten liikesalaisuuksia ja yritysten sopimusten kannalta tärkeää yksilöityä tietoa kuten täyttöastetta. Keskuskauppakamarin mukaan velvoitetta avata kolmansilla osapuolille lastitietoja tai täyttöastetta ei pidä jatkossakaan asettaa, vaan tässä pitää edetä vapaaehtoiselta pohjalta. Myös reittitieto voi olla yrityksille muun muassa turvallisuussyistä suojattavaa tietoa ja siksi tiedon avaamisen pitäisi olla vapaaehtoista.

Keskuskauppakamarin mukaan paikkatiedolla voidaan kehittää esimerkiksi liikenneverkon korjaamista, ja tässä muun muassa Valion maitoautot ovat oma-aloitteisesti tuottaneet arvokasta tietoa. Myös raideliikenteessä kerättävällä tiedolla kehitetään asiakkaan tarpeiden mukaisia matkaketjuja ja parannetaan liikenteen häiriönhallintaa. Esityksestä jää kuitenkin epäselväksi, miksi paikannukseen pitäisi asettaa laaja velvoite yritysten vapaaehtoisen toiminnan ja yhteistyön sijasta. Lisäksi paikkatietojen keräämistä koskevissa pykälissä on huomioitu hyvin viranomaistoiminnan tarpeet, mutta yritysten omia tarpeita käyttää keräämäänsä paikkatietoa logistiikkaketjun tehostamiseen ei ole huomioitu.

Keskuskauppakamari korostaa, että paikannustiedon keräämisvelvoitteilla ei saa nostaa yritysten logistiikkakustannuksia. Paikannusvelvoitteen laajuuden vuoksi Keskuskauppakamari pitää tarkoituksenmukaisena, että esitykseen sisällytettäisiin yritysvaikutuksista nykyistä perusteellisempi vaikutusarvio, joka kattaisi myös paikannusvelvoitteesta aiheutuvien toimijoiden lukumäärän ja arviot euromääräisistä kustannuksista. Paikannustiedon kerääminen antaisi periaatteessa myös mahdollisuuden tienkäyttömaksuihin, jotka pitkien etäisyyksien maassa nostaisivat helposti yritysten jo korkeita logistiikkamaksuja ja siten heikentäisi vientiyritysten kilpailukykyä. Keskuskauppakamari tuo esille valtakunnallisessa Alueiden kilpailukyky-yrityskyselyssä tulleen selvän viestin siitä, että yritykset eivät kannata tienkäyttömaksuja.

2. Sähköisten rahtikirjojen käyttöä koskeva hallituksen esitysluonnos

Kuljetuksista kansainvälisessä tieliikenteessä säädellään CMR-yleissopimuksessa. Yleissopimuksen sähköisiä rahtikirjoja (yhdenvertainen asema paperisen rahtikirjan kanssa) koskeva valinnainen eCMR-lisäpöytäkirja koskee vain niitä maita, jotka ovat siihen liittyneet. Tämä tarkoittaa sitä, että sähköisiä rahtikirjoja voi käyttää vain sellaisissa kansainvälisissä kuljetuksissa, jotka kulkevat sopimusosapuolten kautta ja välillä. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että Suomi hyväksyisi lisäpöytäkirjan. Keskuskauppakamari kannattaa lisäpöytäkirjan hyväksymistä, vaikka käytännön merkitystä pienentää se, että kauppakumppanit Ruotsi ja Saksa eivät ole hyväksyneet sitä. Keskuskauppakamarin arvion mukaan esitys mahdollistaa sähköisten rahtikirjojen käytön lisäämisen, ja esitys ei rajoita logistiikan erilaisia kehittämismahdollisuuksia.

Keskuskauppakamari pitää hyvänä, että esityksessä mahdollistetaan lain tasolla sähköisen rahtikirjan käyttö kotimaan liikenteessä (mahdollista nykyisinkin sopimusvapauden pohjalta) mutta ei velvoiteta sitä. Keskuskauppakamarin mukaan sähköisten rahtikirjojen käyttö on yritysten intressissä, koska se tehostaa yritysten toimitusketjua, vähentää virheitä toimitusketjussa ja parantaa tiedon laatua ja toiminnan kustannustehokkuutta. Tästä syystä valtaosa yrityksistä käyttää sähköisiä rahtikirjoja ilman lain velvoitettakin. Keskuskauppakamarin mukaan kansallisten rahtikirjastandardien sijaan pitäisi tavoitella kansainvälisiä standardeja noudattavaa sähköistä rahtikirjaa.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Leena Linnainmaa
Varatoimitusjohtaja